

Invloed van klimaatverandering op plassen gebied

Bron: Kijk op Bodegraven-Reeuwijk 2019 - 1

Reeuwijk - Het effectief peilbeheer van het plassen gebied werd onlangs besproken op de goedbezochte openbare najaarsbijeenkomst van de Vereniging van Watereigenaren en Rechthebbende gebruikers (VWR).

Met als sprekers Marja van Keulen, opdrachtgever bij het Hoogheemraadschap van Rijnland, en bioloog/ Ecoloog John van Gemeren, kenner bij uitstek van het Reeuwijkse plassen gebied. De presentatie van Maria van Keulen bood een blik in de werkwijze van het Hoogheemraadschap Rijnland en de lastige keuzes waarvoor men komt te staan wanneer extreme omstandigheden zich voordoen, zoals deze zomer het geval was. De lezing van John van Gemeren had een meer filosofisch karakter: wie heeft de wijsheid in pacht waar het natuurbeheer betreft?

VWR-voorzitter Chris Buitelaar sprak als eerste de constatering uit dat door de aanhoudende droogte en de extreem hoge temperaturen de anders vochtvasthoudende veengrond weliswaar bijzonder uitdroogde afgelopen zomer, maar dat het waterniveau in de plassen desondanks op peil is gebleven. Marja van Keulen ging in op het peilbesluit van 2017, dat nu een jaar van kracht is. "Het zou aardig zijn geweest om na een jaar te bekijken of er al een meetbaar effect van de veranderingen te zien is. Door de extreme

omstandigheden van deze zomer valt daar echter helaas weinig over te zeggen. Overbemesting van het water in het plassengebied, veroorzaakt door uitgespoelde fosfaten vanuit de omliggende agrarische gebieden en uitwerpselen van vogels, is al tientallen jaren één van de grootste problemen voor de waterkwaliteit in het Reeuwijkse Plassengebied.

Dit heeft geleid tot algenbloei en daardoor onvoldoende helderheid, wat nadelige effecten heeft op de onderwater vegetatie en de biodiversiteit in het algemeen. Door de hoge temperaturen en het lage zuurstofgehalte in het water werd afgelopen zomer juist een extra verhoogd fosfaatgehalte verwacht, omdat processen in de bodem voor nalevering zorgen. Vanwege de hoge verdamping is extreem veel water ingelaten om het waterniveau op peil te houden. Het inlaatwater uit de IJssel had echter een lager fosfaatgehalte dan het water in de plassen zelf, zodat hierdoor de concentratie juist is afgenomen. Ook was er geen sprake van een verhoogd zoutgehalte; inlaten hoeft dus niet altijd nadelig te zijn." Toch blijft het vasthouden van regenwater volgens haar de belangrijkste voorwaarde voor verbetering van de waterkwaliteit, om zo te proberen de interne processen te stabiliseren. "De grondwaterstand laat een sterke relatie met neerslag en verdamping zien, daarom is de fluctuatie in het grondwaterpeil veel groter dan die van het oppervlaktewater dat met inlaten op peil wordt gehouden."

RIETKRAGEN

John van Gemeren gaf in zijn presentatie een overzicht van maatregelen die in de loop der jaren zijn toegepast om het voor het plassengebied zo belangrijke riet weer terug te krijgen. Hij heeft vaak gesproken met de oorspronkelijke bewoners van dit gebied, die vertelden over de vroegere situatie, met rietkragen die tientallen meters uit de oever stonden. Luchtfoto's gemaakt omstreeks 1930 laten dit ook zien. Diverse maatregelen om het riet tegen verdere teruggang te beschermen en

zo mogelijk terug te krijgen, hebben echter afzonderlijk geen van alle het beoogde effect gehad. Kennelijk is er meer aan de hand en is het geen kwestie van of-of maar van en-en; een reeks van maatregelen in onderlinge samenhang om zo een subtiel natuurlijk evenwicht te bewerkstelligen, zou de oplossing kunnen zijn. Het blijft hier echter de vraag wie de wijsheid in pacht heeft, zo gaf hij aan.

Tekst: Loes Kamer